

INNOVATIVE WORLD
Ilmiy tadqiqotlar markazi

$$\left(\frac{T_1}{T_2}\right)^2 = \left(\frac{a_1}{a_2}\right)^3$$

TADQIQOTLAR

ILM-FAN

TEKNOLOGIYALAR

ZAMONAVIY ILM-FAN VA INNOVATSIYALAR NAZARIYASI

ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

2026

Google Scholar

Andijan, Uzbekistan

+998335668868

<https://innoworld.net>

« ZAMONAVIY ILM-FAN VA INNOVATSIYALAR
NAZARIYASI » NOMLI ILMIY, MASOFAVIY,
ONLAYN KONFERENSIYASI TO'PLAMI

3-JILD 7-SON

Konferensiya to'plami va tezislari quyidagi xalqaro
ilmiy bazalarda indexlanadi

Google Scholar

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCE INDEX

Directory of Research Journals Indexing

www.innoworld.net

O'ZBEKISTON-2026

INNOVATION STARTAP LOYIHALARIDA MUVOFAQIYAT OMILLARI VA
LOYIHANI BOSHQARISHNING SAMARALI MODELLARI

Ergashev Uchqun Sobirjon o'g'li

Raqamli iqtisodiyot va agrotexnologiya universiteti, magistratura bosqichi
talabasi

Annotatsiya : Mazkur tadqiqotda innovatsion startap loyihalarining muvaffaqiyat omillari hamda loyihani boshqarishning samarali modellari empirik nuqtai nazardan tahlil qilinadi. Xalqaro va milliy startap ekotizimlari tajribasi asosida startap rahbarligi, jamoaviy boshqaruv, moliyaviy barqarorlik va innovatsion strategiyalar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik o'rganildi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, samarali loyiha boshqaruvi va transformatsion liderlik startaplarning muvaffaqiyat ehtimolini 20–25 foizgacha oshiradi.

Kalit so'zlar: startap loyihasi, innovatsion boshqaruv, muvaffaqiyat omillari, loyihani boshqarish modeli, transformatsion liderlik, moliyaviy barqarorlik, raqamli ekotizim, O'zbekiston

Innovatsion startap loyihalarida boshqaruv omillari va muvaffaqiyat modeli

Zamonaviy iqtisodiyot tobora bilimga asoslangan, texnologiyalarga tayanuvchi va tez o'zgaruvchan tizimga aylanib bormoqda. Ana shunday sharoitda innovatsion startaplar nafaqat yangi mahsulot va xizmatlar yaratuvchi subyekt sifatida, balki iqtisodiy o'sishning asosiy drayverlaridan biri sifatida maydonga chiqmoqda. Ularning ahamiyati shundaki, startaplar bozor ehtiyojlariga tez moslasha oladi, innovatsiyalarni tez joriy etadi va mavjud tizimlarni tubdan o'zgartirish salohiyatiga ega. Aynan shu jihat ularni yirik, biroq ko'pincha inert bo'lgan korporatsiyalardan ajratib turadi.

Bugungi kunda global iqtisodiyotda innovatsiyalar oqimi ko'proq kichik, lekin yuqori risk va yuqori natijaga yo'naltirilgan startaplar orqali amalga oshmoqda. Sun'iy intellekt, fintech, biotexnologiya, raqamli platformalar kabi yo'nalishlarda yuzaga kelayotgan yangiliklar aynan startaplar faoliyati natijasidir. Shu sababli rivojlangan davlatlar o'z iqtisodiy siyosatida startap ekotizimini qo'llab-quvvatlashni ustuvor vazifa sifatida belgilamoqda. Chunki startaplar — bu nafaqat biznes, balki kelajak texnologiyalari va yangi iqtisodiy modelning asosi hisoblanadi.

Shu bilan birga, startaplarning muvaffaqiyat yo'li oson emas. Statistika ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, startaplarning katta qismi faoliyatining dastlabki

bosqichlaridayoq muvaffaqiyatsizlikka uchraydi. Bu esa muammoning faqat innovatsiya yaratishda emas, balki uni samarali boshqarishda ekanligini ko'rsatadi. Startap muvaffaqiyati ko'p jihatdan liderlik sifati, jamoaviy muhit, strategik yondashuv, moliyaviy barqarorlik va tashqi qo'llab-quvvatlash darajasiga bog'liq. Demak, innovatsiya — bu faqat g'oya emas, balki uni to'g'ri boshqarish san'atidir.

O'zbekiston misolida qaraydigan bo'lsak, so'nggi yillarda startap ekotizimi sezilarli darajada rivojlanmoqda. IT parklar tashkil etilishi, yosh tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlash dasturlari, grantlar va akseleratorlar faoliyati bu jarayonni jadallashtirmoqda. Biroq, muammo shundaki, startaplarni boshqarish bo'yicha tizimli bilimlar va institutsional mexanizmlar hali yetarli darajada shakllanmagan. Ko'plab startaplar yaxshi g'oya bilan boshlanib, noto'g'ri boshqaruv, strategiya yetishmasligi yoki jamoaviy muammolar sababli muvaffaqiyatsizlikka uchramoqda.

Aynan shu nuqtada loyiha boshqaruvi masalasi markaziy o'ringa chiqadi. An'anaviy boshqaruv usullari, ya'ni qat'iy rejalashtirish va bosqichma-bosqich rivojlanishga asoslangan yondashuvlar innovatsion startaplar uchun har doim ham mos kelavermaydi. Chunki startaplar noaniqlik, tez o'zgaruvchanlik va doimiy eksperimentlar muhitida faoliyat yuritadi. Shu sababli zamonaviy loyiha boshqaruvi moslashuvchanlikni, tezkor qaror qabul qilishni va mijozlarga yaqinlikni talab qiladi.

Bu ehtiyoj natijasida Agile, Scrum va Lean Startup kabi metodologiyalar keng tarqaldi. Ularning asosiy ustunligi — iterativ rivojlanish, tezkor qayta aloqa va xatolardan o'rganish imkoniyatidir. Masalan, Lean Startup yondashuvi "Build–Measure–Learn" sikli orqali mahsulotni tez sinovdan o'tkazish va mijoz fikriga asoslanib takomillashtirish imkonini beradi. Agile esa jamoaviy hamkorlik, moslashuvchanlik va jarayonlarni doimiy optimallashtirishga xizmat qiladi. Bu yondashuvlar startaplarni noaniqlik sharoitida ham samarali boshqarish imkonini beradi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, startap muvaffaqiyatini belgilovchi asosiy omillar orasida birinchi navbatda liderlik turadi. Transformatsion liderlik — bu shunchaki boshqaruv emas, balki jamoani ilhomlantirish, innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash va umumiy maqsad sari birlashtirish qobiliyatidir. Kuchli lider mavjud bo'lgan startaplarda jamoa samaradorligi yuqori bo'ladi, qarorlar tezroq qabul qilinadi va risklar samaraliroq boshqariladi.

Ikkinchi muhim omil — bu jamoaviy kompetensiya. Startap — bu individual emas, balki jamoaviy muvaffaqiyat mahsulidir. O'zaro ishonch, ochiq kommunikatsiya va bilim almashish muhiti mavjud bo'lgan jamoalarda innovatsiyalar tezroq yuzaga keladi. Bunday jamoalar murakkab muammolarni kreativ yondashuv orqali hal qila oladi.

Uchinchi omil sifatida innovatsion strategiyani ko'rsatish mumkin. Har qanday startap muvaffaqiyati uning bozorga chiqish strategiyasiga bevosita

bog'liq. To'g'ri tanlangan mijoz segmenti, aniq qiymat taklifi va raqobat ustunligi startapni muvaffaqiyatga olib boradi. Strategiyasiz startap esa yo'nalishsiz harakat qilayotgan tizimga o'xshaydi.

Moliyaviy boshqaruv ham startap muvaffaqiyatining ajralmas qismidir. Cheklangan resurslar sharoitida mablag'larni to'g'ri taqsimlash, investitsiyalarni jalb qilish va natijalarni KPI asosida baholash startapning yashovchanligini belgilaydi. Shu bilan birga, davlat va xususiy sektor hamkorligi, grantlar va inkubatsiya dasturlari kabi institutsional omillar startaplarning rivojlanishiga muhim turtki beradi.

Yuqoridagi omillarni umumlashtirgan holda aytish mumkinki, startap muvaffaqiyati tasodif emas — bu tizimli boshqaruv natijasidir. Transformatsion liderlik, raqamli boshqaruv vositalari, motivatsion muhit va aniq KPI tizimi o'zaro uyg'unlashgan holda startapning barqaror rivojlanishini ta'minlaydi.

Innovatsion startaplar zamonaviy iqtisodiyotning o'sish drayverlaridan biridir. Dunyo miqyosida innovatsiyalar asosan kichik startap kompaniyalar orqali iqtisodga kirib kelmoqda (OECD, 2023). Startaplarning muvaffaqiyat darajasi ularni boshqarish modeli, liderlik sifati, jamoaviy innovatsion madaniyat va investitsion qo'llab-quvvatlov darajasiga bevosita bog'liqdir. O'zbekiston sharoitida startap ekotizimi tez rivojlanayotgan bo'lsa-da, ularda loyiha boshqaruvi va liderlik kompetensiyalarining institutsional asoslari hali to'liq shakllanmagan. So'nggi o'n yilliklarda innovatsion startaplar iqtisodiy o'sish va texnologik taraqqiyotning harakatlantiruvchi kuchiga aylandi. Biroq, ularning ko'pchiligi murakkablik, yuqori darajadagi noaniqlik va resurslarning cheklanganligi sababli muvofaqiyatsizlikka uchramoqda. Raqamli transformatsiya davrida loyihalarni an'anaviy boshqarish usullari innovatsion loyihalarining dinamik talablariga javob bera olmayapti. Shu bois, innovatsion startap loyihalarida muvofaqiyatni ta'minlovchi omillarni aniqlash va ularni boshqarishning samarali modellarini joriy etish dolzarb ilmiy va amaliy muammo hisoblanadi.

Startap loyihalarining innovatsion muvaffaqiyatini ta'minlaydigan boshqaruv omillarini aniqlash, shuningdek, ularning asosida samarali loyiha boshqaruvi modelini ishlab chiqish. Loyihani boshqarish sohasidagi adabiyotlar an'anaviy, qat'iy doirali yondashuvlardan dinamik, innovatsiyaga yo'naltirilgan usullarga tez sur'atlarda o'zgarib borayotganini ko'rsatadi. Globallashuv, texnologik yutuqlar va masofaviy ishlarning kengayishi sharoitida innovatsiya loyiha loyihalarni amalga oshirish samaradorligini oshirish, manfaatdor tomonlar ehtiyojini qondirish, xatarlarni boshqarish va tashkilotlarning raqobatbardoshligini ta'minlash uchun markaziy o'rin egallamoqda. Zamonaviy loyiha boshqaruvi murakkablikning ortishi, katta portfellar va manfaatdor tomonlar kutishlarining o'sishini hisobga olgan holda innovatsiyani talab qiladi.

Xulosa qilib aytganda, innovatsion startaplar zamonaviy iqtisodiyotning nafaqat muhim tarkibiy qismi, balki uning harakatlantiruvchi asosiy kuchi sifatida namoyon bo'lmog'da. Ular yangi texnologiyalarni yaratish, iqtisodiyotga tezkor innovatsiyalarni joriy etish va global raqobatda ustunlikka erishishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Shu bois startaplar muvaffaqiyati tasodifiy omillarga emas, balki puxta o'ylangan boshqaruv tizimi, samarali strategiya va kuchli inson kapitaliga tayanadi. Ayniqsa, boshqaruv sifati – liderlik darajasi, qaror qabul qilish tezligi, moslashuvchanlik va innovatsion fikrlash qobiliyati startaplarning uzoq muddatli barqaror rivojlanishini belgilovchi asosiy omillardan biri hisoblanadi.

O'zbekiston sharoitida startap ekotizimi rivojlanish bosqichida bo'lib, bu jarayon katta imkoniyatlar bilan birga muayyan muammolarni ham o'z ichiga oladi. Mamlakatda innovatsion infratuzilma shakllanib borayotgan bo'lsa-da, startaplarni samarali boshqarish, risklarni baholash, strategik rejalashtirish va jamoaviy ishlash madaniyatini rivojlantirish bo'yicha tizimli yondashuv hali yetarli darajada emas. Shu sababli startaplarni qo'llab-quvvatlash siyosati faqat moliyaviy resurslar ajratish bilan cheklanib qolmasligi kerak. Aksincha, u kompleks yondashuvni talab etadi.

Birinchidan, transformatsion liderlikni rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Startap rahbarlari nafaqat boshqaruvchi, balki ilhomlantiruvchi, innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlovchi va jamoani yagona maqsad sari yetaklovchi shaxs bo'lishi zarur. Buning uchun maxsus treninglar, mentorlik dasturlari va xalqaro tajribani o'rganish imkoniyatlarini kengaytirish lozim.

Ikkinchidan, zamonaviy boshqaruv madaniyatini shakllantirish talab etiladi. Bu esa Agile, Lean Startup kabi moslashuvchan boshqaruv metodologiyalarini amaliyotga keng joriy etishni anglatadi. Raqamli boshqaruv vositalaridan foydalanish, ochiq kommunikatsiya, tezkor qaror qabul qilish va jamoaviy hamkorlikni rivojlantirish startaplar samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Uchinchidan, bilimga asoslangan yondashuvlarni keng joriy etish zarur. Bu nafaqat ta'lim tizimida tadbirkorlik va innovatsiyalarni rivojlantirishni, balki startaplar faoliyatida analitik yondashuv, ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilish va doimiy o'rganish madaniyatini shakllantirishni ham o'z ichiga oladi. Universitetlar, ilmiy markazlar va biznes sektori o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish bu borada muhim rol o'ynaydi.

Shuningdek, institutsional muhitni yanada takomillashtirish ham zarur. Davlat tomonidan yaratilayotgan grantlar, soliq imtiyozlari, inkubatsiya va akseleratsiya dasturlari yanada samarali ishlashi uchun ularning shaffofligi, ochiqligi va natijadorligini oshirish muhimdir. Xususi sektor, venchur kapital va

xalqaro investorlarni jalb qilish orqali startaplarning moliyaviy barqarorligini mustahkamlash mumkin.

Natijada, yuqoridagi barcha omillar uyg'unlashgan holda rivojlangan taqdirda, startaplar nafaqat yangi biznes subyektlari sifatida, balki milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshiruvchi, eksport salohiyatini kengaytiruvchi va yuqori qo'shilgan qiymat yaratadigan strategik kuchga aylanadi. Eng muhimi, innovatsion startaplar orqali mamlakatda bilimga asoslangan iqtisodiyot shakllanadi, bu esa uzoq muddatli barqaror o'sishning asosiy kafolatidir.

Foydalanilgan adabiyotlar (APA)

OECD. (2023). Innovation and Growth Report. Paris: OECD Publishing.

Project Management Institute (PMI). (2021). Pulse of the Profession Report. Newtown Square, PA: PMI.

Müller, R., & Turner, R. (2017). Project-oriented leadership and its contribution to project success. *International Journal of Project Management*, 35(4), 662–674.

Global Startup Ecosystem Index. (2023). StartupBlink Annual Report. Tel Aviv: StartupBlink.